

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1968

Vragen van het lid **Pechtold** (D66) aan de minister van Buitenlandse Zaken over *ophef, verontwaardiging en onzekerheid binnen het ministerie van Buitenlandse Zaken* (ingezonden 23 februari 2012).

Antwoord van minister **Rosenthal** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 26 maart 2012).

Vraag 1, 2, 3 en 4

Wat is uw reactie op het bericht «Ambtenaren geïrriteerd door optreden Rosenthal», waaruit blijkt dat er «grote ophef, verontwaardiging en onzekerheid binnen (en buiten)» uw ministerie is ontstaan vanwege uw optreden in de casus-Haspels, waarbij een ambassadeur is aangesproken op zijn persoonlijke Facebook-pagina?¹

Wat is uw reactie op de zorgen van de Ondernemingsraad dat u zich «wederom publiekelijk negatief» over uw ambtenaren heeft uitgelaten? Wat zijn, in procedurele zin, de stappen die u zult zetten om deze onenigheid uit de wereld te helpen?

Deelt u de mening dat het expliciet spreken over «angstcultuur en bijbehorende zelfcensuur» door ambtenaren op uw ministerie getuigt van een onbehaaglijke werksfeer en dat hier zo snel mogelijk een oplossing voor gevonden dient te worden? Zo neen, waarom niet?

Deelt u de mening dat de zeer kritische brief die de Ondernemingsraad naar de secretaris-generaal heeft gestuurd een van de uitingen is van een onwenselijke verwijdering tussen u en uw ambtenaren, ook in het licht van eerdere onenigheden, bijvoorbeeld omtrent uw uitspraken over de diplomatie als rustiek tijdverdrijf en de door u in Buitenhof aangekondigde verscherping richting ambtenaren ten aanzien van hun uitingsvrijheid?

Antwoord 1, 2, 3 en 4

Medewerkers van Buitenlandse Zaken maken volop gebruik van social media. Het gebruik en belang daarvan zullen alleen maar verder toenemen. Daarbij komen vanzelfsprekend vragen aan de orde over de verhouding tussen het functioneel en het persoonlijk gebruik van social media.

Op 5 maart jl. werd een bijeenkomst voor alle medewerkers van Buitenlandse Zaken georganiseerd over het gebruik van social media.

Daarbij is benadrukt dat de vrijheid van meningsuiting van de ambtenaar, zoals vastgelegd in artikel 125a van de Ambtenarenwet uitgangspunt is. De

¹ NRC Handelsblad, «Ambtenaren geïrriteerd door optreden Rosenthal» (21 februari 2012).

ambtenaar dient zich echter te onthouden van het openbaren van gedachten of gevoelens of van de uitoefening van het recht tot vereniging, tot vergadering en tot betoging, indien door de uitoefening van deze rechten de goede vervulling van zijn functie of de goede functionering van de openbare dienst, voor zover deze in verband staat met zijn functievervulling, niet in redelijkheid zou zijn verzekerd. Het is de eigen verantwoordelijkheid van de ambtenaar om hiervoor te zorgen. Als richtlijn en afwegingskader gelden de vastgestelde uitgangspunten voor «online» communicatie rijksambtenaren, met daarin opgenomen als criteria:

- de afstand tussen de functie van de betrokken ambtenaar en het beleidsterrein waarover de uitlatingen zijn gedaan;
- de politieke gevoeligheid van de materie;
- het tijdstip waarop de uitspraken zijn gedaan;
- de wijze waarop de uitspraken zijn gedaan;
- de voorzienbaarheid van de schadelijkheid ten tijde van de uitspraken;
- de ernst en duur van de door de uitspraken ontstane problemen voor de dienstvervulling van de betrokken ambtenaar of het functioneren van de openbare dienst, voor zover deze in verband staat met diens dienstvervulling.

Vraag 5

Bent u bereid de antwoorden van de secretaris-generaal op de brief van de Ondernemingsraad naar de Kamer te sturen – al dan niet gedeeltelijk vertrouwelijk –, zodat ook voor de Kamer inzichtelijk is tot op welk niveau het een ambtenaar van Buitenlandse Zaken is toegestaan zich persoonlijk te uiten buiten werktijd en hoe het ministerie omgaat met de ophef die is ontstaan? Zo nee, bent u dan bereid de vragen zelf afzonderlijk te beantwoorden, en in een brief naar de Kamer te sturen?

Antwoord 5

De interne reactie is vormgegeven langs bovenstaande lijnen. Voor de richtlijnen geldt dat er in wezen geen onderscheid is voor wat betreft de vrijheid van meningsuiting van ambtenaren online en offline.